

OIVALLUS

2

9. Emotionaalinen kehitys

Oivallustehtävä

Lukekaa Kaisa Viitasen artikkeli [*Tunteista puhuminen on teinipojille yhä vaikeaa*](#) (HS 7.9.2020).

Miksi tunteista puhuminen voi olla vaikeaa?

Tunteiden säätely

- Pienen lapsen kyky hallita tunteitaan on vielä rajallinen, esimerkiksi kiukkukohtaukset ovat tavallisia.
- 5-vuotias osaa jo hieman käsitellä tunteitaan esimerkiksi leikin keinoin.
- 10-vuotiaan keinot ovat jo monipuolisemmat. Hän voi esimerkiksi rohkaista tai lohduttaa itseään mielikuvilla.

Tunteiden säätely

- Iän myötä lapsi oppii perustunteiden lisäksi myös niin sanottuja **sosiaalisia tunteita**.
- Kielen kehittyessä lapsi oppii nimeämään ja sanallistamaan tunteitaan.
- Myös kulttuuriin sisältyviä tunteiden ilmaisemiseen liittyviä sääntöjä sisäistetään iän myötä.

Tunteiden säätely muuttuu ulkoisesta sisäiseksi

Muut ihmiset vaikuttavat lapsen tunne-elämään ja tunnetaitoihin kolmella tavalla:

1. Mallintaminen
2. Ohjaus
3. Tunteisiin vastaaminen

Analysoikaa minäkäsityksiä ja kaverisuhteita

Seuraavilla dioilla on katkelmia muutamista eri ikäisten lasten haastatteluista. Analysoikaa niitä seuraavista näkökulmista:

- a) Mitä katkelmat kertovat lasten minäkäsityksestä ja sukupuoli-identiteetin kehittämisestä?
- b) Mitä katkelmat kertovat kaverisuhteiden kehittämisestä?

Analysoikaa minäkäsityksiä ja kaverisuhteita

Minäkäsityksistä:

- Roosa, 2 v.: *”Roosa on iso lapsi. Olen kaksi vuotta. En o tarhakeiju. Olen iso lapsi. Olen yksisarvinen. Oon palomies.”*
- Otto, 2 v.: *”Otto on palomies. Otto on kaksivuotias. Otto on kolmevuotias. Mää oon eskarilainen. (Isi ja äitikin on eskari). Mää oon poika. Mää oon tyttö... eiku mää oon poika. Mää oon hämähäkki. Mää oon kaivurimies.”*

Analysoikaa minäkäsityksiä ja kaverisuhteita

Minäkäsityksistä:

- Silja, 7 v.: *"Olen lapsi. Oon hyvä piirtämään ja huono syömään. Mulla on pitkät hiukset , kivoja vaatteita ja atooppinen iho. Olen pirteä joka aamu. Mää tykkään käydä ulkona."*
- Miska, 8 v.: *"Olen poika. Marraskuun 13. päivä oon syntynyt. Olen koulussa. Mulla on yöraudat ja mää urheilen. Mää nukun paljon."*

Analysoikaa minäkäsityksiä ja kaverisuhteita

Kaverisuhteista:

- Roosa, 2 v.: *(On yksin leikkipuiston karusellissa.) "Haluan kaverin tähän!" (Näkee kuvan äidin kaverin vastasyntyneestä.) "Vauva tulee sieltä mulle kaveriksi."*
- Otto, 2 v.: *"Otsolainen on kaveri. Uppo-Nalle on kaveri. Uppo-Nalle on unikaveri. Leikkikaveri on kaveri." (Otsolainen ja Uppo-Nalle ovat Oton unileluja.)*

Analysoikaa minäkäsityksiä ja kaverisuhteita

Kaverisuhteista:

- Silja, 7 v.: *”Hyvä kaveri on semmonen, joka leikkii. Se on kiva ja reilu. Hyvät kaverit ei kiusaa muita. Kavereilta saa lahjat synttäreillä. Kaverit auttaa vähän kaikessa. Hyvän kaverin kanssa voi sopia, jos tulee riita.”*
- Miska, 8 v.: *”Hyvä kaveri auttaa toista ja ottaa leikkeihin mukaan, on ystävällinen. Mun kaverit on kivoja, ja ne tukee mua. Voi tehdä koulutehtäviä yhdessä ja kaveri esimerkiksi syöttää jääkiekossa.”*

Emootiot nuoruusiässä

Nuoruusiän suhteelliselle tunnevaltaisuudelle on monia syitä:

- hormonaaliset muutokset
- ajattelun kehityksen muutokset
- Nuoruusikään liittyy paljon muutoksia, jotka vaativat sopeutumista (esim. koulun vaihtuminen).

Palauta mieleen

- Millaisia muutoksia lapsen tunne-elämässä tapahtuu leikki- ja kouluiässä?
- Mitkä tekijät selittävät lasten välisiä eroja tunteiden säätelyssä?
- Mitkä tekijät selittävät sitä, että nuoruusiässä koetaan tyypillisesti voimakkaita ja vaihtelevia tunteita?